

Friedrich Engels

PALKKATYÖJÄRJESTELMÄ

Eräässä aikaisemmassa artikkelissa tarkastelimme vanhaa kunnianarvoisaa iskulausetta: »Oikeudenmukainen päiväpalkka oikeudenmukaisesta päivätyöstä!» Päädyimme sellaiseen tulokseen, että nykyisissä yhteiskunnallisissa olosuhteissa oikeudenmukaisin päiväpalkka merkitsee välttämättä työläisen luoman tuotteen kaikkein epäoikeudenmukaisinta jakoa, koska suurin osa tästä tuotteesta virtaa kapitalistin taskuun, kun taas työläisen on tyydyttävä siihen osaan, mikä hänelle on tarpeen työkyvyn säilyttämiseksi ja suvun jatkamiseksi.

Tämä on poliittisen taloustieteen laki eli toisin sanoin yhteiskunnan nykyisen taloudellisen organisaation laki, joka on voimakkaampi kuin Englannin kaikki kirjoittamattomat ja kirjoitetut lait yhteensä, lordikanslerinoikeus⁸¹ mukaan luettuna. Niin kauan kuin yhteiskunta jakautuu kahteen luokkaan: yhtäältä kapitalisteihin, jotka monopolisoivat kaikki tuotantovälineet — maan, raaka-aineet ja koneet, toisaalta työläisiin, työtätekevään väestöön, jolta on riistetty kaikki tuotantovälineet ja joka ei omista muuta kuin työvoimansa — niin kauan kuin tämä yhteiskunnallinen organisaatio on olemassa, palkkalaki pysyy kaikkivaltiaana ja takoo joka päivä uudestaan kahleet, jotka tekevät työläisestä hänen oman, kapitalistin monopolisoiman, tuotteensa orjan.

Englannin ammattiliitot ovat taistelleet nyt lähes kuudenkymmenen vuoden ajan tätä lakia vastaan — millaisin tuloksin? Onko niiden onnistunut vapauttaa työväenluokka orjuudesta, jossa pääoma — sen omien

käsien tuote — sitä pitää? Ovatko ne tehneet yhden ainoankaan työväenluokan ryhmän kykeneväksi kohoamaan palkkaorjien aseman yläpuolelle, tulemaan omien tuotantovälineidensä, elinkeinossaan tarvitsemiensa raaka-aineiden, työkalujen, koneiden ja siten myös oman työnsä tuotteen omistajaksi? On yleisesti tunnettua, että sitä ne eivät ole tehneet, eivät koskaan edes yrittäneet.

Emme suinkaan halua väittää, että ammattiliitot olisivat hyödyttömiä sen vuoksi, että ne eivät ole tehneet tätä. Päinvastoin, ammattiliitot ovat Englannissa, niin kuin kaikissa muissakin teollisuusmaissa välttämättömiä työväenluokalle sen taistelussa pääomaa vastaan. Keskimääräinen palkka vastaa niiden välttämättömien kulutustavaroiden summaa, jotka riittävät maan työtätekevän väestön ylläpitämiseen ja suvun jatkamiseen kunkin maan tavanomaista elintasoja vastaavasti. Tämä elintaso voi olla työväenluokan eri kerroksilla hyvin erilainen. Ammattiliittojen suurin ansio niiden taistellessa palkkojen säilyttämisen tietyllä tasolla ja työajan lyhentämisen puolesta on siinä, että ne pyrkivät säilyttämään elintason ja kohottamaan sitä. Lontoon East Endissä on monia ammattialoja, joiden työ on yhtä taitoa vaativaa ja yhtä raskasta kuin muurarien ja heidän apulaistensa työ, mutta joilla saadaan tuskin puolta näiden palkoista. Miksi? Yksinkertaisesti siksi, että voimakas järjestö suosittelee ryhmälle mahdollisuuden vaatia suhteellisen korkeaa elintasoja normina, jonka mukaan palkat suuntautuvat, kun taas toisen, järjestäytymättömän ja voimattoman, ryhmän täytyy alistua, paitsi yrittäjien väistämättömiin, myös näiden mielivaltaisiin kiristystoimiin: sen elintaso laskee vähitellen, se oppii tulemaan toimeen yhä pienemmillä palkoilla, ja sen palkat alenevat luonnostaan sille tasolle, johon nämä työläiset itse mukautuvat.

Palkkalaki ei siis ole luonteeltaan jäykkä ja suoraviivainen. Tiettyjen rajojen sisällä se ei suinkaan ole joustamaton. Kaikilla aloilla on aina (suuria pula-aikoja lukuunottamatta) tietty pelivara, jonka rajoissa palkat voivat keskenään kamppailevien osapuolien taistelun tuloksena muuttua. Palkoista sovitaan joka tapauksessa tinkimällä, ja tingittäessä sillä, joka pystyy kauemmin ja tehok-

kaemmin panemaan vastaan, on paremmat mahdollisuudet saada enemmän kuin hänelle kuuluu. Jos erillinen työläinen yrittää tehdä kaupat kapitalistin kanssa, hän häviää helposti ja hänen täytyy antautua vastustajan armoille; mutta jos koko elinkeinon työläiset muodostavat voimakkaan järjestön, kokoavat yhteisesti rahaston voidakseen tarpeen tullen tehdä vastarintaa yrittäjille ja päästäkseen neuvottelemaan voimana heidän kanssaan, niin silloin, ja vain silloin, työläisillä on mahdollisuus saada ainakin ne murenat, joita nykyajan yhteiskunnantaloudellisen rakenteen puitteissa voidaan sanoa oikeuden mukaiseksi päiväpalkaksi oikeudenmukaisesta päivätyöstä.

Ammattiliittojen taistelu ei riko palkkalakia; päinvastoin, se antaa sille täyden pätevyuden. Ilman ammattiliittojen tekemää vastarintaa työläinen ei saa edes sitä, mikä hänelle kuuluu palkkajärjestelmän sääntöjen mukaan. Vain pelko ammattiliittojen toimista voi pakottaa kapitalistin maksamaan työläiselle hänen työvoimansa täyden markkina-arvon. Haluatteko todisteita? Verratkaapa suurten ammattiliittojen jäsenille maksettuja palkkoja Lontoon East Endin, tuon pohjattoman kurjuuden suon, lukemattomissa pienissä elinkeinoissa maksettuihin palkkoihin.

Ammattiliitot eivät siis hyökkää palkkajärjestelmää vastaan. Mutta työväenluokan taloudellinen alennustila ei riipu palkkojen suuruudesta: alennustilan perusta on se tosiasia, että työväenluokan on tyydyttävä vain palkaksi nimitettyyn osaan omasta tuotteestaan, sen sijaan että saisi työstään koko sen tuotteen. Kapitalisti ottaa omakseen koko tuotteen (ja maksaa siitä työläisen palkan), koska hän on työvälineiden omistaja. Sen vuoksi työväenluokka ei myöskään ole todella vapaa, ennen kuin siitä on tullut kaikkien työvälineiden — maan, raaka-aineiden, koneiden jne.— omistaja ja samalla myös OMAN TYÖNSÄ KOKO TUOTTEEN omistaja.

*Kirjoittanut Engels 15.—16.
toukokuuta 1881*

Werke, Bd. 19, S. 251—253

*Julkaistu pääkirjoituksena
»The Labour Standard»
(London) lehden 3. n:ossa
21. toukokuuta 1881*